

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Відділення музичного мистецтва та фізичної культури
Циклова комісія методики музичної освіти та вокально-хорової
підготовки**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ З ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ
МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ,
МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА**

для здобувачів освітньо-професійної програми 014.13 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

Луцьк-2023

Методичні рекомендації до написання та оформлення курсових робіт з освітніх компонентів методика музичного виховання в закладах освіти, музична література для здобувачів освітньо-професійної програми 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) [Електронне видання]: метод. посібник. / Укл. Б. Жорняк, С. Ткачук, О. Юрчук Луцьк. 2023. 54 с.

У методичному посібнику подано відомості про структуру курсових робіт, рекомендації та вимоги до їх технічного оформлення, захисту та оцінювання.

Укладачі:

Б. Жорняк, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії, методики музичної освіти та інструментальної підготовки, викладач методики музичного виховання в закладах освіти.

С. Ткачук, викладач-методист, викладач методики музичного виховання в закладах освіти.

О. Юрчук, викладач-методист, викладач музичної літератури.

Рецензенти:

Ірина Регуліч,

кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри диригентсько-хорових дисциплін та постановки голосу КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Анна Зарицька,

кандидат педагогічних наук, доцент, голова циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Розглянуто на засіданні циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол №1 від 08.09.2023 р.)

Друкується за ухвалою Методичної ради КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 4 від 16.11.2023 р.)

© Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, 2023 рік

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
II. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ	
2.1. Етапи написання курсової роботи.....	8
2.2. Вимоги до написання курсової роботи.....	8
III. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ	
3.1. Вступ.....	12
3.2. Основна частина.....	17
3.3. Висновки.....	19
3.4. Список використаних джерел.....	19
3.5. Додатки.....	20
IV. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
ДОДАТКИ.....	22

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Однією з форм виконання освітньо-професійної програми з освітніх компонентів Методика музичного виховання в закладах освіти, Музична література є написання курсової роботи.

Курсова робота як самостійна письмова робота реферативно-дослідного характеру передбачає вивчення конкретної наукової проблеми. Підготовка курсових робіт виступає важливою формою самостійної роботи здобувачів, що відображає результати їхньої науково-дослідницької роботи та формує у них інтегральну компетентність, пов'язану зі здатністю розв'язувати типові спеціалізовані задачі у певній галузі професійної діяльності.

Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних під час вивчення обов'язкових освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності і здатність самостійно застосовувати ці знання щодо комплексного рішення конкретних завдань.

Курсова робота спрямована на:

- засвоєння здобувачем фахової передвищої освіти навичок виконання дослідницької діяльності;
- подальший розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел (у тому числі із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів і технологій): збору матеріалу для розкриття теми дослідження, його вивчення, систематизації, аналізу і узагальнення;
- формування дослідницьких умінь;
- стимулювання самостійного наукового пошуку;
- розвиток умінь аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження.

При виконанні курсових робіт у здобувачів формуються:

загальні компетентності, що виражаються у здатності:

- розуміти важливість та необхідність навчання і власного розвитку;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, спілкуватися іноземною мовою;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- знати та розуміти предметну галузь та специфіку професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- генерувати нові ідеї (креативність);
- планувати та управляти часом;

спеціальні компетентності, що виражаються у здатності:

- планувати освітній процес в межах посадових обов'язків;
- до слухового аналізу музичної мови;
- застосовувати сучасні педагогічні технології і методики навчання.

Здобувачі фахової передвищої освіти для написання курсової роботи повинні знати:

- законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують діяльність закладів загальної середньої освіти та закладів дошкільної освіти;
- вимоги щодо написання курсової роботи;
- етапи проведення психолого-педагогічного дослідження, методи наукових досліджень;
- історико-філософські аспекти розвитку теорії музичного виховання, ідеї вітчизняних та зарубіжних класиків теорії та методики музичного виховання, історії музики, педагогіки і психології, їх внесок у розвиток музикознавства та музичної педагогіки;
- сучасні тенденції науково-практичних досліджень у галузі шкільної та дошкільної освіти;
- суть основних педагогічних понять, термінів;
- специфіку завдань, змісту, методів та форм організації освітнього процесу у різних типах закладів освіти;
- вікові особливості дітей шкільного та дошкільного віку та вразливих категорій.

Уміти:

- обирати і використовувати теоретичні та емпіричні методи науково-педагогічних досліджень;
- здійснювати пошук методик для проведення експериментальних досліджень;
- вивчати та узагальнювати передовий педагогічний досвід роботи педагогів-практиків;
- визначати шляхи вирішення психолого-педагогічних проблем;
- здійснювати грамотне оформлення результатів проведених досліджень;
- вміти узагальнювати результати науково-практичних досліджень та пропонувати методичні поради щодо вдосконалення роботи вчителів музичного мистецтва та керівників музичних.

Працюючи над текстом курсової роботи, здобувачі освіти набувають умінь писемного мовлення, аргументованого відстоювання своєї думки. Самостійна творчо-наукова робота сприяє розвитку критичного мислення – здатності аналізувати, зіставляти, узагальнювати, робити висновки.

Завдання науково-дослідної роботи здобувачів освіти полягає у розвитку в них умінь пошукової, дослідницької діяльності, творчого підходу до вирішення актуальних проблем в мистецькій освітній галузі, формуванні вмінь застосування методів наукових досліджень у процесі педагогічної практики.

Тематика курсових робіт, вимоги до них і рекомендації щодо їх виконання доводяться до відома студентів на початку відповідного семестру. Вибір теми здійснюється здобувачем освіти самостійно і завчасно, але зі схваленням у свого керівника з числа викладачів циклової комісії.

Науковий керівник консультує студента з теми курсової роботи, контролює хід її підготовки і написання, але не пропонує готових рішень і висновків: курсова робота – самостійне дослідження, яке повинно засвідчити ступінь засвоєння її автором теоретичних знань і здатності їх практичного застосування.

При виборі теми наукової роботи здобувач освіти повинен враховувати наявність та доступність джерел з обраної теми, актуальність проблеми та ступінь її вивченості. Обираючи тему курсової роботи, здобувач освіти також повинен орієнтуватися на те, щоб результати дослідження, отримані в процесі роботи, можна було використати у подальшій професійній діяльності.

Здобувачі фахової передвищої освіти спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) (освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр) захищають курсові роботи у 8 семестрі четвертого курсу.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

2.1. Етапи написання курсової роботи

1. Вибір теми дослідження.
 2. Підбір, вивчення та опрацювання літературних джерел, складання плану курсової роботи.
 3. Узгодження плану курсової роботи з керівником.
 4. Підготовка першого розділу курсової роботи та подання керівнику.
 5. Підготовка другого розділу курсової роботи та подання керівнику.
 6. Підготовка вступу і висновків курсової роботи та подання керівнику.
 7. Доопрацювання курсової роботи з урахуванням зауважень керівника.
 8. Подання керівнику закінченої курсової роботи.
 9. Отримання рецензії від керівника курсової роботи.
 10. Захист курсової роботи.
- Звітна таблиця з етапами виконання подана у додатку 1.

2.2. Вимоги до написання курсової роботи

Курсова робота виконується згідно з навчальним планом на одну з тем, запропонованих цикловою комісією або викладачем циклової комісії, що є керівником роботи. Обсяг курсової роботи – 25-30 сторінок машинопису.

В оформленні наукової роботи необхідно дотримуватися наступних правил:

- при наборі тексту використовується шрифт Times New Roman;
- розмір шрифту – кегль 14.
- текст друкується через 1,5 інтервалу.
- абзацний відступ – 1,25 мм.

- поля: верхнє, нижнє, праве – 15 мм, лїве – 20 мм.
- в роботі мають дотримуватися всі правила орфографії, друк з одного боку білого аркуша формату А 4 (210×297).
- схеми, графіки, малюнки виконуються відповідними засобами текстових та графічних редакторів.

Здобувачам освіти важливо дотримуватись норм академічної доброчесності, оскільки завершена робота проходить перевірку на антиплагіат.

Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у верхній частині сторінки. На першій сторінці роботи – титульному аркуші – номер не ставиться. Нумерація починається з другої сторінки, на якій починається ЗМІСТ.

Оформлення має бути однаковим упродовж усієї роботи, тобто використовувані варіанти виділень в тексті повинні зберігатися у всіх розділах роботи. Вирівнювання тексту – по ширині. Назви розділів вказуються прописними буквами, після заголовків крапка не ставиться.

Текст розділу відділяється від його назви додатковим інтервалом. Також додатковим інтервалом потрібно відокремити текст одного підрозділу від іншого. Текст кожного розділу починається з нової сторінки.

Не потрібно починати новий підрозділ внизу сторінки, якщо після його заголовку на сторінці залишається один-два рядки основного тексту. В цьому випадку підрозділ необхідно почати з нової сторінки.

Заголовки розділів, а також заголовки вступу, висновків, змісту і списку використаних джерел повинні бути надруковані прописними літерами і розташовуватися посередині рядка. Заголовки підрозділів набираються з пропуском одного рядка, починаються з великої літери, наступні літери – малі.

Заголовки підрозділів повинні бути розташованими з абзацу. Підрозділи нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (1.1, 1.2, 1.3, і т.д.). Після цифри ставиться крапка і пишеться відповідний заголовок. Крапка в кінці заголовків (розділів, підрозділів) не

ставиться. Виділення заголовків розділів й підрозділів жирним шрифтом.

У змісті назва будь-якого з параграфів не повинна повторювати назву курсової роботи.

До бібліографічного списку включаються новітні видання (25-30 джерел).

Не допускається:

- використання підкреслення в заголовках,
- використання двох і більше типів виділення в заголовках (наприклад, курсив і жирний шрифт, курсив та інший колір, відмінний від основного тексту),
- перенесення слів в заголовках розділів й підрозділів, а також використання в тексті роботи нестандартних символів, а в заголовках застосування скорочень.

У тексті курсової роботи повинні бути посилання на літературні джерела, причому вказується тільки порядковий номер, під яким вони містяться в списку джерел. Наприклад, [5].

У ході цитування цитата береться в лапки, після чого у квадратних дужках ставиться спочатку номер першоджерела, зазначений у списку використаних джерел, потім номер сторінки. Наприклад, «... цитата ...» [1, с. 11].

Перед прізвищем науковця, який згадується у роботі, ставиться тільки перша літера імені. Наприклад, І. Бех. Між ініціалами та прізвищем використовуємо нерозривний пробіл (SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ). Наприклад, І. (SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ)Бех.

Такий самий нерозривний пробіл використовуємо:

- між номером сторінки та буквою с. Наприклад, **383**(SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ)с.

- після слів **ім.** (імені), **вип.** (випуск), **т.** (том), а також знака **№:** **ім.**(SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ)Лесі Українки,
Вип.SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ**23**, **Т.**(SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ)**1**,
№SHIFT+CTRL+ПРОБІЛ**11**

Стиль викладу курсової роботи передбачає:

- використання наукової мови;
- строге визначення понять, якість і чіткість формулювань;
- правильну і зрозумілу побудову окремих фраз і тексту в цілому;
- вилучення незрозумілих термінів, невиправданих повторів;
- посилання на авторів використаних цитат.

Обов'язковими компонентами курсової роботи мають бути: визначення актуальності дослідного завдання та розробка навчально-методичних матеріалів. При написанні курсової роботи можливе виконання таких *дослідних завдань*:

- педагогічне спостереження та аналіз уроків / музичних занять;
- вивчення та опис досвіду роботи вчителів музичного мистецтва / керівників музичних закладу дошкільної освіти;
- анкетування учнів;
- визначення рівня загальної мистецької компетентності, музичного розвитку учнів / дітей дошкільного віку, рівня засвоєння учнями / дітьми дошкільного віку знань навчального матеріалу, рівня володіння вокально-хоровими навичками (за допомогою тестів, експериментальних методик).

III. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Текст курсової роботи повинен бути чітко структурований - розділений на окремі частини, виділення яких зумовлено внутрішньою логікою дослідження.

Курсова робота повинна обов'язково містити наступні розділи :

- титульна сторінка, оформлена згідно з вимогами і зразками;
- зміст (перелік складових розділів, підрозділів) (1 сторінка);
- вступ (1,5-2 сторінки);
- основна частина (теоретичний і методичний розділи; практичний (з елементами експерименту) розділ (15-20 ст.);
- висновки (2-3 сторінки);
- список використаних джерел (2-2,5 сторінки)
- додатки (за необхідності);

3.1. Вступ

Заголовок «**ВСТУП**» розміщують зверху по центру аркуша. Мета, завдання, об'єкт, предмет, дослідження, пишуться з абзацу жирним шрифтом (курсив).

У Вступі необхідно декількома абзацами висвітлити актуальність теми, історію дослідження теми вітчизняними і зарубіжними науковцями та мистецтвознавцями.

Актуальність дослідження – це обґрунтування важливості дослідження обраної теми на сучасному етапі розвитку освіти, а також яке суспільне значення має обрана тема; ступінь науково-практичного вивчення основних аспектів досліджуваної проблеми.

Актуальність дослідження у змісті курсової роботи має закінчуватися таким реченням: «Зважаючи на актуальність дослідження даної проблеми, нами було обрано таку тему курсової роботи: «...» (тема).

Взірець (Методика музичного виховання в закладах освіти):

Тема: «Розспівування на уроках музичного мистецтва як один із засобів розвитку музичного слуху молодших школярів».

***Актуальність.** Важливу роль у програмі уроків музичного мистецтва відіграє вокальна робота. Емоційний і виразний сольний та гуртовий спів сприяє тому, що діти засвоюють особливості музичних засобів виразності. Окрім того, саме спів створює умови для підвищення музичної культури учнів та розвитку їх музичних здібностей, а також закладає основи хорової культури, яка в Україні має давні національні традиції.*

Урок музичного мистецтва у початкових класах закладу загальної середньої освіти має свою особливість. Він є уроком добра, культури, позитивних емоцій, гармонії з навколишнім світом. Для цього уроку характерна особлива емоційна атмосфера, адже музика – це «мова почуттів».

Учитель музичного мистецтва постає на уроці своєрідним майстром, який своїми знаннями та смаками, душею та серцем, словом та діями плекає майбутніх творців.

Навчати дітей співати, засобами співу розвивати їх музичні здібності, музичний слух – першочергове завдання учителя музичного мистецтва. Тому вже з перших уроків необхідно прагнути формувати у дітей найважливіші навички співу: правильне співацьке дихання, м'яку атаку звука, округлене (політне) звучання голосу, чітку артикуляцію і дикцію, чистий і злагоджений спів в унісон. Особлива роль у досягненні позитивних результатів у процесі розвитку музичного слуху належить вокальним вправам, які використовуються для формування вокально-хорових навиків та для розігріву голосових зв'язок перед початком співу.

Зважаючи на актуальність дослідження даної проблеми, нами було обрано таку тему курсової роботи: «Розспівування на уроках музичного мистецтва як один із засобів розвитку музичного слуху молодших школярів».

Взірець (Музична література):

***Тема:** «Музична культура Сходу в системі формування художнього смаку учнів середніх класів».*

***Актуальність.** Невід'ємною складовою формування духовної культури людства є музичне мистецтво, яке допомагає пізнати*

дійсність, оточуючий світ і себе у світі. Воно виховує в людині високі духовні і моральні якості, розвиває творчі можливості, розкриває і передає історично сформований досвід естетичного ставлення людини до дійсності.

Музичне мистецтво є важливим засобом формування особистості. За допомогою музики передаються думки, хвилювання, почуття, емоції, настрої і переживання людей. Музика сприяє самопізнанню та самовираженню особистості, формуванню її світогляду.

Сприймаючи музичні твори, людина може уявити собі картину Всесвіту, зрозуміти космічні закони Буття, пізнати секрет їх існування, набутти життєвої мудрості.

Феномен музичного виховання полягає в сприйманні музичного мистецтва як специфічної форми суспільної свідомості, засобу естетичного впливу на особистість, що допомагає розвинути потенційні творчі можливості, стати високодуховною, культурною, свідомою людиною сучасного суспільства.

Гуманістичні цінності, засвоєні через музику, активізують почуття, емоції, переживання дитини, створюють умови для усвідомлення красивого й потворного, доброго та злого, любові й ненависті, допомагають емоційно-чуттєво та діяльнісно відгукуватися на них, забезпечують відчуття власної самооцінки, співпричетності з іншими людьми, адекватності комунікативних проявів.

Сьогодні особливо активізується проблема використання орієнтальної тематики в музичному мистецтві як засобу пізнання учнями закладу загальної середньої освіти культур народів світу. Названа проблема потребує ґрунтовного вивчення, глибокого теоретичного опрацювання.

Зважаючи на актуальність дослідження даної проблеми, нами було обрано таку тему курсової роботи: «Музична культура Сходу в системі формування художнього смаку учнів середніх класів».

Мету курсової роботи формулюють так, щоб виразною була концепція дослідження проблеми. Не доцільно, формулюючи мету,

вживати такі слова як «вивчення...», «дослідження...», «аналіз...», оскільки вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Рекомендовано використовувати дієслова «проаналізувати», «дослідити», «простежити», «окреслити», «конкретизувати», «визначити» тощо.

Взірець (Методика музичного виховання в закладах освіти):

Мета дослідження – визначити та дослідити значення розспівування у розвитку музичного слуху молодших школярів.

Взірець (Музична література):

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити значення використання музичної культури Сходу в системі формування художнього смаку учнів середніх класів.

Завдання дослідження – це ті конкретні кроки, що визначаються на основі сформульованої мети. Кожному завданню відповідає певний етап роботи, що має бути визначений у змісті курсової. В курсовій роботі достатньо 3-4 завдань.

Завдання конкретизують:

- вирішення теоретичних питань;
- обґрунтування діагностичних методик, необхідних для вирішення поставлених завдань;
- експериментальне вивчення проблеми дослідження.

Взірець (Методика музичного виховання в закладах освіти):

Завдання дослідження:

1. Визначити вікові особливості розвитку слуху та голосового апарату молодших школярів.

2. З'ясувати особливості вокальної діяльності на уроках музичного мистецтва у початковій школі.

3. Проаналізувати значення розспівування у розвитку музичного слуху молодших школярів.

4. Експериментально дослідити ефективність використання вправ для розспівування у розвитку музичного слуху молодших школярів.

Взірець (Музична література):

1. Дослідити виховний потенціал музичного мистецтва.
2. Проаналізувати орієнталізм музичної культури Сходу у світовій музичній культурі.
3. Експериментально перевірити ефективність використання музичної культури Сходу на уроках музичного мистецтва в закладі загальної середньої освіти.
4. Визначити програмні вимоги та умови використання музичної культури Сходу на уроках музичного мистецтва.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Його не виділяють в окремий спеціальний предмет вивчення для певної області, і він може бути розглянутий різними науками (мистецтвознавством, теорією та методикою музичного виховання та ін.).

Взірець (Методика музичного виховання в закладах освіти):

Об'єкт дослідження – процес розвитку музичного слуху молодших школярів на уроках музичного мистецтва.

Взірець (Музична література):

Об'єкт дослідження – процес використання музичної культури Сходу на уроках музичного мистецтва в закладі загальної середньої освіти.

Об'єкт і предмет дослідження в науковій роботі завжди співвідносяться як загальне і часткове.

Предмет дослідження – це один з аспектів об'єкта, якому, власне, і присвячено дослідження.

Взірець (Методика музичного виховання в закладах освіти):

Предмет дослідження – особливості розвитку музичного слуху молодших школярів засобами вокальних вправ для розспівування.

Взірець (Музична література):

Предмет дослідження – орієнтальна тематика у світовій музичній культурі.

Комплекс методів наукового дослідження може містити:

- **теоретичні методи** (аналіз наукових, інформаційних джерел; синтез, узагальнення тощо);

- *емпіричні методи* (вивчення передового педагогічного досвіду, бесіда, опитування, педагогічне спостереження, творчі завдання, анкетування, соціометрія, педагогічний консиліум, аналіз документації педагогів, інтерв'ю тощо);

- *статистичні методи* (методи описової статистики, кількісної та якісної обробки експериментальних даних і т.п.)

Обрані методи дослідження мають забезпечити отримання даних з різних джерел.

Структура роботи висвітлює основні розділи курсової роботи, загальний обсяг та кількість сторінок основного тексту, кількість використаних джерел та додатків. Формулюється в роботі таким чином: «Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота ілюстрована ... рисунками (на ... сторінках), ... таблицями (на ... сторінках). Загальний обсяг роботи становить ... сторінок, основний зміст викладено на ... сторінках. Список використаних джерел включає ... найменувань».

3.2. Основна частина

Основна частина курсової роботи складається з розділів, які поділяються на підрозділи. (У кожному розділі 2-3 підрозділи).

Назви розділів не повинні повторювати назви курсової роботи, назви підрозділів не повинні повторювати назви розділів. Розділи повинні являти собою логічно завершені частини наукової роботи.

Кожний розділ починають писати з нової сторінки. У кінці підрозділу формулюють короткий висновок.

В розділах основної частини подають:

- характеристику об'єкта дослідження на основі аналізу наукових джерел;
- експериментальну (аналітичну) частину відповідно до предмета дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів дослідження у висновках до розділів.

Перший розділ курсової роботи, як правило, є теоретичним. У ньому можуть розглядатись історичні аспекти досліджуваної проблеми, здійснюватись контент-аналіз ключових понять, термінів, надаватись характеристика обраних для дослідження явищ.

У першому розділі необхідно розкрити сутність ключового поняття, на основі якого будується робота (це може бути той чи інший аспект розвитку музичних здібностей, образного мислення, проблема формування сприйняття музики тощо), дати йому більш розгорнуту характеристику, визначити його функції, методику розвитку, формування здібностей, образного мислення, сприйняття. При цьому бажане розкриття і висвітлення різних позицій по відношенню до вирішення проблеми і визначення на цій основі особистої позиції здобувача освіти.

У **другому** розділі подаються результати емпіричних досліджень, шляхи, умови, засоби вирішення проблеми. Розпочинається перший підрозділ другого розділу з характеристики досліджуваного явища. Високої оцінки заслуговують курсові роботи, у яких представлено результати усіх етапів проведеної експериментальної роботи: констатувального, формувального, контрольного. Однак, для усіх робіт є обов'язковим опис ґрунтовно проведеного констатувального етапу експерименту та визначення шляхів подолання досліджуваної проблеми.

Окремі теми курсових робіт передбачають здійснення тільки теоретичних досліджень. Це вимагає проведення глибокого контент-аналізу музикознавчих понять, вивчення архівних матеріалів, документів, ґрунтовної систематизації та узагальнення отриманих результатів аналізу.

Матеріали розділів можуть містити нотні приклади, таблиці, графіки тощо (вказані елементи можуть подаватись не в основному тексті роботи, а в додатках).

Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назви, нумерацію (арабськими цифрами) і посилання на них в тексті. Приклади оформлення рисунків і таблиць подано в додатку 2.

3.3. Висновки

Висновки, як і Вступ, є важливою частиною наукової роботи, в якій підводиться підсумок всього дослідження. Заключна частина наукової роботи служить для підведення підсумків роботи і для викладу основних її результатів. У Висновках не слід переказувати зміст роботи: тут необхідно коротко, на 2-2,5 сторінках, підвести підсумки дослідження, зробити загальні висновки.

Висновки повинні відповідати поставленим у вступі меті і завданням. Важливо у них конкретизувати, що саме нового здобувач з'ясував у процесі дослідження. Також варто подати у заключній частині роботи пропозиції щодо перспективи подальших досліджень з даної теми.

У висновках подаються найбільш важливі наукові та практичні результати, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки та практики.

У загальних висновках робіт, що містять педагогічний експеримент, необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання тощо.

3.4. Список використаних джерел

На наукові джерела, що представлені в бібліографії, повинні бути посилання в тексті курсової роботи. Всі наукові роботи подаються в алфавітному порядку і мають бути оформлені з урахуванням сучасних вимог до бібліографічного опису згідно з ДСТУ 8302:2015. «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». У списку наукової літератури повинні переважати новітні видання.

Всі джерела вказуються тією мовою, на якій вони видані. Інтернет-посилання зазначаються із URL-адресою і датою звернення.

Наприклад:

1. Словник-довідник музичних термінів. URL : <http://term.in.ua/>
(дата звернення 01.09.2023).

3.5. Додатки

Додатки можуть містити графічний та ілюстративний матеріал, музичний навчальний матеріал, зразки наочних посібників, а також таблиці, схеми, графіки, анкети учнів тощо.

Кожен додаток починається з нової сторінки, у правому верхньому куті написано слово «Додаток». Додаток має тематичний заголовок. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, Ї, І, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А. У тексті роботи посилання на додатки обов'язкове.

Обсяг додатків не включається в обов'язкову кількість сторінок курсової роботи.

IV. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Курсова робота здається керівнику на перевірку не пізніше ніж за 2 тижні до її захисту. За несвоєчасне представлення курсової роботи на перевірку здобувачу освіти знижується загальна оцінка.

2. Науковий керівник протягом десяти днів надає на курсову роботу письмовий відгук. Відгук повинен відображати загальну характеристику роботи та містити вмотивований висновок про можливість чи неможливість допуску її до захисту (зразок бланку відгуку та оцінювання змісту курсової роботи у додатках 3, 4).

3. Захист курсової роботи проводиться згідно з графіком (затвердженим проректором з навчальної роботи), перед комісією у складі викладачів циклової комісії та студентів випускових груп за участю керівника курсової роботи.

4. Напередодні захисту здобувач освіти складає доповідь тривалістю 5-8 хв., у якій зазначає тему курсової роботи, її актуальність та значущість, мету і завдання дослідження, стисло розкриває зміст роботи; знайомить із результатами практичного дослідження, висновками, пропозиціями.

3. Після стислої доповіді здобувач освіти відповідає на запитання по темі дослідження, які можуть виникати у викладачів і присутніх на захисті.

4. Під час захисту курсової роботи оцінюється якість виконання, рівень знань і набутих навичок щодо висвітлення теми, вміння аналізувати практичну діяльність, логічно й аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну позицію.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Етапи написання, підготовки до захисту та захист курсової роботи

(тема курсової роботи, ім'я та прізвище здобувача/здобувачки освіти)

№ з/п	Назва етапів	Термін виконання	Відмітки про виконання (підпис керівника)
1.	Вибір теми дослідження		
2.	Підбір, вивчення та опрацювання літературних джерел, складання плану курсової роботи		
3.	Узгодження плану курсової роботи з керівником		
4.	Підготовка першого розділу курсової роботи та подання керівнику		
5.	Підготовка другого розділу курсової роботи та подання керівнику		
6.	Підготовка вступу та висновків курсової роботи та подання керівнику		
7.	Доопрацювання курсової роботи з урахуванням зауважень керівника		
8.	Подання керівнику закінченої курсової роботи		
9.	Отримання рецензії керівника курсової роботи		
10.	Захист курсової роботи		

Завдання отримано

_____ (дата, підпис)

Керівник _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » _____ 20.. року

Зразки оформлення таблиць та діаграм

Рівні сформованості вокальних умінь молодших школярів
(констатувальний етап експерименту)

Таблиця 2.1.

рівні	Кількість учнів	%
Достатній	5	16,7
Середній	21	70
Початковий	4	13,3

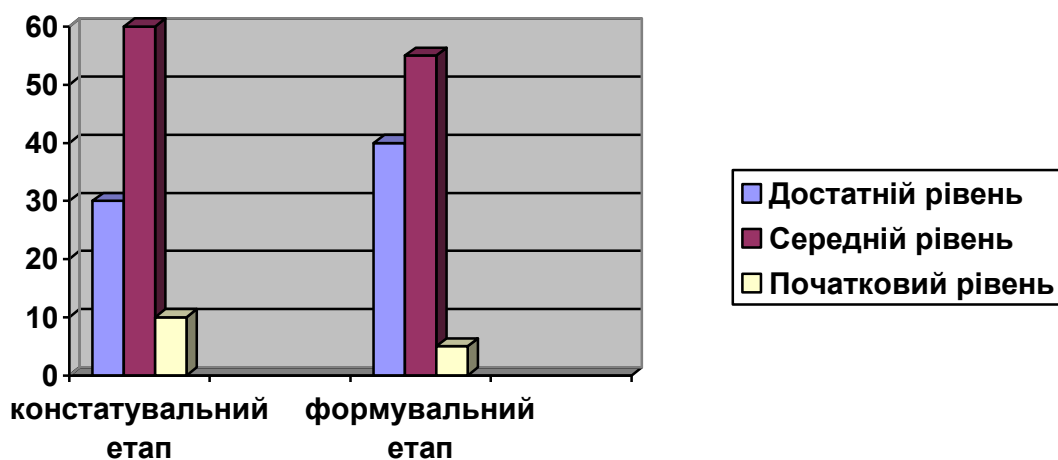

Рис. 2.3. Рівні сформованості вокальних умінь молодших школярів (у %)

Критерії оцінювання змісту курсової роботи здобувачів освіти

Оцінка	Критерії
«допущено»	1. У роботі в достатньому обсязі висвітлені питання плану 2. Використані основні літературні та нормативні джерела, рекомендовані цикловою комісією. 3. Допускається припущення здобувачем освіти декількох помилок при розкритті питань плану, за умови можливості їх усунення під час захисту роботи 4. Робота відповідає формальним вимогам, які пред'являються до курсових робіт
«недопущено»	Тема не розкрита або в ній виявлено плагіат

Критерії оцінювання курсової роботи

Критерії	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS, бали
- робота написана самостійно, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті та завданням; - правильно визначено й оформлено науковий апарат дослідження; - зроблено глибокий і всебічний аналіз	Відмінно	А 90-100

наукових джерел; - якісно виконано експериментальне дослідження; підготовлені практичні рекомендації/навчально-методичні матеріали; - авторські висновки зроблено на високому рівні узагальнення; - робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; - робота вчасно подана на перевірку, зброшурована; - рецензент оцінив роботу на оцінку «відмінно»; - захист роботи відбувся на «відмінно»		
- робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; - правильно визначено, оформлено науковий апарат дослідження; - зроблено глибокий аналіз наукових джерел; - не всі дослідницькі завдання експериментального дослідження виконано, але підготовлено необхідні практичні рекомендації / навчально-методичні матеріали; - авторські висновки виконано на недостатньо високому рівні узагальнення; - робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; - робота вчасно подана на перевірку, зброшурована; - рецензент оцінив роботу на оцінку «добре»; - захист роботи відбувся на «добре»	добре	В 89-82

- робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; - правильно визначено й оформлено науковий апарат дослідження; - зроблено глибокий аналіз наукових джерел; - в оформленні роботи є окремі недоліки, у тому числі мовні; - не всі дослідницькі завдання експериментального дослідження виконано, практичні рекомендації / навчально-методичні матеріали розроблені не в повному обсязі; - авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; - робота вчасно подана на перевірку, зброшурована; - рецензент оцінив роботу на оцінку «добре»; - захист роботи відбувся на «добре»	Добре	С 81-74
- робота написана самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети; - аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; - експериментальна робота має фрагментарний характер; представлені лише окремі практичні рекомендації/ навчально-методичні матеріали; - авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; - в оформленні роботи є недоліки;	задовільно	D 73-64

недостатня кількість бібліографічних джерел; є мовні помилки; - рецензент оцінив роботу на оцінку «задовільно»; - захист роботи відбувся на «задовільно»		
- робота написана в основному самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети; - аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; застаріла і недостатня бібліографія; - експериментальна робота має фрагментарний характер; практичні рекомендації/ навчально-методичні матеріали відсутні або не відповідають змісту; - авторські висновки зроблено на невисокому рівні узагальнення; - в оформленні роботи є недоліки; суттєві порушення мовних норм; - рецензент оцінив роботу на оцінку «задовільно»; - захист роботи відбувся на «задовільно»	задовільно	Е 63-60
- у роботі виявлено плагіат, значно порушено принципи академічної доброчесності; - робота списана або зміст не розкритий; - здобувач освіти не вміє користуватися науковим апаратом; - робота оформлена без дотримання вимог; - велика кількість мовних помилок; - робота подана на на перевірку після	незадовільно	FX/F 59-35/ 34-0

встановленого терміну; - рецензент оцінив роботу на оцінку «незадовільно»; - захист роботи відбувся на «незадовільно»		

**Приклад оформлення бібліографічного опису
у списку використаних джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<i>Книги</i>	
Один автор	1. Кондратова Л. Г. Мистецтво. Підручник для 3 класу Навчальна книга. Тернопіль: Богдан, 2018. 144 с.
Два автори	1. Калініченко О. В., Аристова Л. С. Мистецтво. Підручник для 2 класу. Київ: Освіта. 2019. 116с.
Три автори	1. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. / наук. кер. проекту О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленькая, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленькая. М.А. Машовець; Мін. освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. – Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2021. 2. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навч.-метод. посіб. / Г. С. Тарасенко, Н. В. Гавриш, Н. В. Кудикіна, Н. В. Лисенко, Л. О. Калмикова; В.о. М-во освіти і науки України; За ред. Г. С. Тарасенко; Відп. за вип. Н. Кальченко. К. : Слово, 2010. 317с.

Частина видання	
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Жорняк Б. Є. Ткачук С. М. Специфіка формування вокальної культури молодших школярів. <i>Національна освіта в стратегіях соціокультурного вибору: теорія, методологія, практика</i> : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, 20 травня 2020 року. Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 2020. С.98-100.
Статті із продовжуванних та періодичних видань	1. Жорняк Б. Є., Ткачук С. М. Як не скривдити ліс? <i>Учитель початкової школи</i> . Вип. 1. Київ. 2018. С. 53–56. 2. Дубровська Л. О., Дешко О. О. Проблема готовності вчителів початкових класів до упровадження ідей реформи нової української школи. <i>Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки</i> . 2018. №3. С. 23- 27.
Законодавчі та нормативні документи	1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). <i>Дошкільне виховання</i> . 2021. № 32. С.4-23. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20Odoshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення 01.09.2023) 2. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. <i>Голос України</i> . 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10– 22.
Електронні ресурси	1. Всеосвіта – спільнота активних освітян. URL : https://vseosvita.ua/ (дата звернення 01.09.2023) 2. Міністерство освіти і науки України. URL : https://mon.gov.ua/ua (дата звернення 01.09.2023)

Дисертації	1. Косінська Н. Л. Методика формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки. : дис. ... д-ра філ. наук : 011. Київ, 2021. 279 с.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Відділення музичного мистецтва та фізичної культури
Циклова комісія методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки

**ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ**

Курсова робота
з освітнього компонента « _____ »
здобувача освіти ____ курсу ____ групи
спеціальності _____
освітньо-професійної програми _____

(прізвище, повне ім'я та по батькові здобувача освіти)

Науковий керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(прізвище, повне ім'я та по батькові керівника)

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Луцьк – 20__

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МУЗИЧНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1.Психолого-педагогічні та мистецтвознавчі основи розвитку творчих здібностей особистості.....	6
1.2.Музично-ігрова діяльність дітей старшого дошкільного віку як педагогічна проблема.....	10
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО ПРОЦЕСОМ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МУЗИЧНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
2.1.Педагогічні умови розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку в процесі музично-ігрової діяльності.....	17
2.2. Аналіз рівня розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку у процесі музично-ігрової діяльності (констатувальний етап експерименту)...	20
2.3.Хід експериментально-дослідної роботи з розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку у процесі музично-ігрової діяльності	25
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ	36

**Тематика курсових робіт
з освітнього компоненту «Методика музичного виховання в
закладах освіти»**

1. Виховний потенціал музичного мистецтва та його реалізація на уроках початкової (або середньої) школи.
2. Пізнавальна функція музичного мистецтва та її реалізація на уроках початкової (або основної) школи.
3. Пізнавальна функція музичного мистецтва та її реалізація в позакласній (або позашкільній) музично-виховній роботі з учнями початкової (або основної) школи.
4. Творчий підхід вчителя до вибору форм, методів та засобів навчання на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.
5. Інноваційно спрямована педагогічна діяльність вчителя-музиканта як показник його професіоналізму.
6. Педагогічні погляди українських композиторів-класиків на музичне виховання учнів та їх реалізація в умовах сучасного уроку (або позакласної роботи).
7. Морально-естетичне виховання учнів початкової (або основної) школи на основі пісенної спадщини українських композиторів-класиків.
8. Національне виховання учнів молодших (або середніх) класів на уроках музичного мистецтва.
9. Патріотичне виховання учнів молодших (або середніх) класів на уроках музичного мистецтва засобами етнорегіонального музичного матеріалу.
10. Патріотичне виховання учнів початкової (або основної) школи засобами українського фольклору.
11. Порівняльна характеристика методичних систем Ж. Далькроза, К. Орфа, Б. Тривкова та їх впровадження в сучасну шкільну практику.

12. Педагогічні погляди З. Кодая на співацьке виховання учнів та їх впровадження в умовах сучасного шкільного уроку.

13. Формування на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи ключових знань як елементу музичної культури учнів.

14. Формування на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи провідних вмінь як елементу музичної культури учнів.

15. Розвиток музикальності в учнів початкової (або основної) школи як показника їх музичної культури.

16. Забезпечення наскрізної інтеграції на уроках музичного мистецтва початкової школи (або основної школи).

17. Організація на уроках музичного мистецтва діалогічної взаємодії на засадах гуманістичної педагогіки.

18. Місце і роль музично-дидактичних засобів у структурі шкільного уроку музичного мистецтва.

19. Сутність інтерактивної технології та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

20. Сутність технології розвивального навчання та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

21. Сутність технології проблемного навчання та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

22. Сутність інформаційно-комунікативної технології та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

23. Сутність здоров'язберігаючої технології та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

24. Сутність музикотерапевтичної технології та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.

25. Сутність комп'ютерних технологій та їх впровадження на уроках музичного мистецтва початкової (або основної) школи.
26. Сутність ігрової технології та її впровадження на уроках музичного мистецтва початкової школи.
27. Здобутки сучасної світової музичної педагогіки та їх впровадження на уроках музичного мистецтва початкової школи (або основної школи).
28. Формування в учнів початкових класів (або середніх) пізнавального інтересу до музичного мистецтва.
29. Використання на уроках музичного мистецтва творчих завдань як засобу активізації музичного сприйняття учнями молодших (або середніх) класів.
30. Формування в учнів середніх класів уявлення про музичне мистецтво як засіб міжособистісного спілкування.
31. Реалізація принципу наступності у вокально-хоровому вихованні учнів у закладі загальної середньої освіти.
32. Реалізація принципу свідомості й активності у вокально-хоровому вихованні учнів у закладі загальної середньої освіти.
33. Реалізація принципу доступності у вокально-хоровому вихованні учнів у закладі загальної середньої освіти.
34. Реалізація принципу наочності у вокально-хоровому вихованні учнів у закладі загальної середньої освіти.
35. Реалізація принципу систематичності і послідовності у вокально-хоровому вихованні учнів у закладі загальної середньої освіти.
36. Формування в учнів початкових класів (або середніх) ключових знань тематичного матеріалу.
37. Формування в учнів початкової школи виконавських умінь в процесі музикування на дитячих музичних інструментах.
38. Формування в учнів початкової (або основної) школи вмінь адекватного сприйняття музичного твору в процесі його сприймання.
39. Формування в учнів початкової (або основної) школи виконавських вмінь у процесі співацької діяльності.

40. Розвиток музичних здібностей учнів початкових (або середніх) класів на уроках музичного мистецтва.

41. Специфіка дитячого голосоутворення та її урахування у вокально-хоровій роботі з учнями початкової школи.

42. Методи та прийоми репетиційної роботи з дитячим хоровим колективом (або ансамблем).

43. Характеристика методів керівництва музичним сприйманням учнів початкової (або основної) школи та їх використання на уроках музичного мистецтва.

44. Сутність художньо-педагогічного спілкування та його організація на уроках музичного мистецтва в середніх класах.

45. Зміст та організація вокально-хорового виховання учнів початкової (або основної) школи.

46. Зміст та організація вивчення учнями початкової школи музичної грамоти на уроках музичного мистецтва.

47. Зміст та організація слухання музики на уроках початкової (або основної) школи.

48. Зміст та організація музично-пластичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва.

49. Зміст та організація музикування на дитячих шумових інструментах на уроках музичного мистецтва початкової школи.

50. Забезпечення на уроках мистецтва (або музичного мистецтва) закладу загальної середньої освіти єдності виховання, розвитку і навчання учнів.

51. Провідні ідеї концепції Нової Української Школи та їх реалізація на уроках мистецтва (або музичного мистецтва) початкової школи.

52. Зміст ключових компетентностей освітньої галузі «Мистецтво» та їх формування в учнів молодших (або середніх) класів.

53. Зміст предметних компетентностей освітньої галузі «Мистецтво» та їх формування в учнів молодших (або середніх) класів.

54. Особливості організації освітнього процесу на уроках мистецтва (музичного мистецтва) в контексті вимог Нової української школи.

55. Сутність інтегрованого уроку мистецтва (або музичного мистецтва) та особливості його проведення в початковій (або основній) школі.

56. Історичні здобутки зарубіжної музичної педагогіки та їх впровадження в шкільну практику.

57. Історичні витoki національної шкільної музичної освіти.

58. Особливості організації різних видів музичної діяльності на уроках початкової (або основної) школи.

59. Використання дитячого фольклору в процесі розвитку музичних здібностей молодших школярів.

60. Методичні здобутки в галузі викладання мистецьких дисциплін сучасної зарубіжної педагогіки.

61. Музика як засіб розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

62. Роль музичного виховання у формуванні емоційної сфери дітей молодшої (середньої / старшої) групи.

63. Особливості використання ігрових методів у процесі проведення музичного заняття у закладі дошкільної освіти.

64. Вплив музичного виховання на соціальний розвиток дітей дошкільного віку.

65. Специфіка організації тематичних музичних заходів у закладі дошкільної освіти.

66. Розвиток ритмічних навичок засобами музичних ігор у дітей дошкільного віку.

67. Музична терапія як засіб корекції та розвитку дітей дошкільного віку.

68. Рухливі музичні ігри як засіб фізичного розвитку дітей дошкільного віку.

69. Самовираження дітей старшого дошкільного віку у творчості шляхом об'єднання можливостей музики та акторської гри.

70. Моральне виховання дітей дошкільного віку засобами дитячого музичного фольклору.

71. Особливості використання музичного фольклору у процесі національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.
72. Музика як засіб соціалізації дітей молодшого (середнього / старшого) дошкільного віку.
73. Роль батьків у формуванні музичних здібностей у дітей дошкільного віку.
74. Розвиток артистичних здібностей у дітей дошкільного віку засобами музичних вправ.
75. Музична імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку.
76. Використання інтерактивних методів у процесі музичних занять у закладі дошкільної освіти.
77. Значення святкових ранків у формуванні музичних смаків дітей дошкільного віку.
78. Зміст та організація музикування на дитячих шумових інструментах з дітьми дошкільного віку.
79. Виховний потенціал музичного мистецтва та його реалізація на музичних заняттях у закладі дошкільної освіти.
80. Зміст та організація музично-пластичної діяльності у ході проведення музичних занять у закладі дошкільної освіти.

Тематика курсових робіт з освітнього компоненту «Музична література»

1. Класична музика в контексті формування художньо-естетичного смаку школярів.
2. Програмна музика як засіб розвитку художньо-образного мислення учнів початкових класів.
3. Ляльковий світ у класичній музиці: розвиток образного мислення в учнів початкових класів.
4. Добра і зла казковість в музиці: особливості сприйняття школярами молодшого віку.
5. Природа в музичному мистецтві в аспекті розвитку образного мислення школярів.
6. Жанр масової пісні в контексті шкільного естетичного виховання.
7. Камерно-вокальна музика в системі естетичного виховання школярів: романс.
8. Духовна музика як засіб формування системи моральних цінностей у школярів.
9. Фортепіанна музика як засіб розвитку образного мислення учнів початкових класів: дитячий альбом.
10. Фортепіанна музика в системі естетичного виховання школярів: соната.
11. Фортепіанна музика в системі естетичного виховання школярів: концерт.
12. Західноєвропейська музична балада як засіб формування музичної культури школярів.
13. Музичний театр в системі естетичного виховання школярів: опера.
14. Музичний театр в системі естетичного виховання школярів: балет.
15. Симфонічна музика в системі естетичного виховання школярів: симфонія.
16. Симфонічна музика в системі естетичного виховання школярів: сюїта.

17. Симфонічна музика в системі естетичного виховання школярів: увертюра.
18. Фортепіанна музика в системі художньо-естетичного виховання школярів.
19. Композиторська творчість Й. С. Баха та Г. Ф. Генделя як представників музичної культури епохи бароко.
20. Виховний потенціал музики Й. С. Баха в сучасному закладі загальної середньої освіти.
21. Музика Моцарта як чинник формування музичної культури школярів.
22. «Реквієм» В. А. Моцарта як засіб формування духовно-естетичного начала в учнів старших класів.
23. Героїчне в музиці: виховний потенціал симфоній Л. Бетховена.
24. Фортепіанні сонати Л. Бетховена як засіб музично-естетичного виховання школярів.
25. Музика як мова почуттів: розвивальний потенціал «Місячної сонати» Л. Бетховена.
26. Композиторська творчість Ф. Шуберта як засіб формування художнього світогляду сучасних школярів.
27. Композиторська творчість Ф. Шопена як засіб формування музично-естетичної культури школярів.
28. Прелюдії Ф. Шопена як засіб формування музично-естетичного смаку школярів.
29. Музика як засіб формування соціальної позиції у школярів середніх класів: опера «Ріголетто» Дж. Верді.
30. Шедеври світової музичної літератури на уроках музичного мистецтва: опера «Кармен» Ж. Бізе.
31. «Карнавал тварин» К. Сен-Санса як засіб формування образного мислення здобувачів освіти Нової української школи.
32. Зображальність музики сюїти «Пер Гюнт» Е. Гріга як засіб розвитку образної уяви в учнів початкових класів.
33. Вальс як засіб формування музичної культури у школярів: музика Й. Штрауса.

34. Розвиток образного мислення в учнів початкових класів: опера-балет «Дитя та чари» М. Равеля.

35. «Болеро» М. Равеля в аспекті розвитку тембрального слуху в учнів старших класів.

36. «Рапсодія у блюзових тонах» Дж. Гершвіна як зразок синтезу класичної та джазової традицій: пізнавальний аспект.

37. Джаз як складова формування сучасної музичної культури старшокласників.

38. Рок-музика як автономна жанрова сфера художньо-естетичного виховання молоді.

39. Мистецтво музичного авангарду як структурний компонент освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

40. Молодіжна субкультура як чинник в системі музично-естетичного виховання підлітків.

Шаблон курсової роботи

(нумерація сторінок з другої сторінки, зверху в правому кутку)

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Відділення музичного мистецтва та фізичної культури
Циклова комісія методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки

ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ
НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«МИСТЕЦТВО»

Курсова робота
з освітнього компонента «_____»
здобувача освіти ____ курсу ____ групи
спеціальності _____
освітньо-професійної програми _____

(прізвище, повне ім'я та по батькові здобувача освіти)

Науковий керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(прізвище, повне ім'я та по батькові керівника)

Національна шкала _____
Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Луцьк – 20__

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
1.1. Мистецькі компетентності як науково-педагогічна проблема.....	5
1.2. Проблема інтеграції в навчанні мистецтва.....	9
1.3. Особливості побудови навчальних програм інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі.....	12
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	
2.1. Критерії, показники, рівні та стан сформованості мистецьких компетентностей у молодших школярів.....	17
2.2. Форми і методи формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво».....	23
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

У сучасних запитах держави на освічене суспільство високої культури і рівних можливостей головною метою постає висока якість освіти на всіх її рівнях. У Концепції «Нова українська школа» зазначено, що першорядним є не лише дати дитині знання, а й навчити користуватися ними. Адже знання й вміння, що взаємопов'язані з ціннісними орієнтирами учня та формують його життєві компетентності, є основою для його успішної самореалізації.

У Державному стандарті початкової освіти, що є першим рівнем повної загальної середньої освіти та визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання й компетентностей здобувачів освіти, зазначено, що метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її здібностей, талантів, компетентностей, умінь відповідно до вікових та індивідуальних потреб й особливостей, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [16].

Закон України «Про освіту» окреслює компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших якостей, що визначає здатність успішно соціалізуватися, провадити подальшу навчальну чи професійну діяльність [17].

Потенціал для формування ключових компетентностей, в тому числі і культурної, розкриває зміст Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (1-4 клас), розробленої під керівництвом О. Савченко. Одним з основних принципів при проведенні уроків мистецтва в молодших класах є активність школярів, а ігрові технології дають змогу створити високий рівень мотивації, результативності занять та умови для соціалізації особистості школяра, його виховання [34].

Змістові аспекти проблеми оновлення національної мистецької освіти знайшли своє відображення в працях І. Богданової, І. Зязюна, А. Козир, В. Кузя, С. Рудаковської, О. Савченко та ін.

Зважаючи на актуальність дослідження даної проблеми, нами було

обрано таку тему курсової роботи: **«Формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво».**

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити систему формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво». **Об'єкт дослідження** – процес навчання мистецьких дисциплін у молодших класах закладу загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – особливості формування мистецьких компетентностей молодших школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво».

Завдання дослідження:

1. вивчити стан досліджуваності проблеми формування мистецьких компетентностей в учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти;
2. з'ясувати проблему інтеграції в навчанні мистецьких дисциплін;
3. визначити особливості побудови навчальних програм інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі;
4. здійснити експериментальну перевірку ефективних форм та методів формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво».

Методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, педагогічні спостереження, опитування учнів, аналіз продуктів творчої діяльності дітей на уроках, педагогічний експеримент та аналіз його результатів.

Структура дослідження: Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатків. Загальний обсяг роботи становить 40 сторінок, основний зміст викладено на 29 сторінках. Список використаних джерел включає 30 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

1.1. Мистецькі компетентності як науково-педагогічна проблема

Світова практика ефективність освіти пов'язує із реалізацією компетентнісного підходу. Компетентнісні результати навчання учнів початкової школи були визначені Концепцією Нової української школи. У вересні 2017 року було ухвалено новий Закон «Про освіту», який регулює основні засади нової освітньої системи, а у лютому 2018 року Кабінет Міністрів затвердив новий Державний стандарт початкової освіти.

Мета Нової української школи полягає в тому, що замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей. Поняття «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) означає коло повноважень будь-якої посадової особи чи органу; володіння знаннями, досвідом у певній галузі [30, с. 1].

Таким чином, метою музичної освіти в початковій школі є формування основ музичної культури учнів як важливої і невід'ємної частини їхньої духовної культури, комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі сприймання й інтерпретації кращих зразків української та світової музичної культури, а також формування естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

1.2. Проблема інтеграції в навчанні мистецтва

Поняття «інтеграція» походить від латинського *integer* – «цілісний», що передбачає створення єдиного освітнього простору навчальних дисциплін. Інтеграція знань із різних навчальних дисциплін – одна з ефективних форм

пізнання світу. Інтегрований урок – досить складна форма роботи, яка вимагає тривалої, ретельної підготовки.

1.3. Особливості побудови навчальних програм інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі

У нових навчальних програмах зміст мистецької освітньої галузі може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво», так і через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво. Необхідною умовою реалізації завдань освітньої галузі є дотримання інтегративного підходу через узгодження програмового змісту предметів мистецької освітньої галузі із змістом інших освітніх галузей.....

.....

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

2.1. Критерії, показники, рівні та стан сформованості мистецьких компетентностей у молодших школярів

Аналіз наукової і методичної літератури з проблеми розвитку музичних здібностей у молодших школярів та результати педагогічних досліджень дають можливість зробити висновки, що у процесі музичної діяльності молодших школярів часто спостерігається відсутність чітко визначеної методики формування мистецьких компетентностей.

З огляду на це організація та проведення нами педагогічного дослідження передбачали вирішення таких завдань:

.....
.....

Експериментальне дослідження з визначення стану сформованості мистецьких компетентностей молодших школярів проводилося на базі ЗЗСО № 1 м. Луцька В експерименті взяли участь 26 учнів 2 класу.....

.....

Проведений констатувальний етап експерименту дав нам змогу з'ясувати, що.....

2.2. Форми і методи формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво»

Подальша наша експериментальна робота спрямовувалася на те, щоб підвищити рівень мистецьких компетентностей учнів. На формувальному етапі

експерименту нами була спланована робота, яка забезпечувала б найкращий результат у цьому напрямку за усіма поданими критеріями.....

Результати формувального етапу експерименту дозволили виділити значні зміни у рівнях сформованості мистецьких компетентностей.....

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження було зроблено такі висновки і узагальнення:

1. Вивчено стан досліджуваності проблеми формування мистецьких компетентностей в учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти. Сучасна реформа Міністерства освіти і науки направлена на створення Нової української школи, яка ставить перед закладами загальної середньої освіти завдання навчити учнів не лише отримати знання, а вміти застосувати ці знання у життєвій практиці. Таким чином, мета Нової української школи полягає в тому, що замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей.

Поняття «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) означає коло повноважень будь-якої посадової особи чи органу; володіння знаннями, досвідом у певній галузі. Згідно стандарту початкової освіти кожна освітня галузь має освітній потенціал, що повинен бути реалізований наскрізно у процесі навчання кожного предмета або курсу та необхідний для формування кожної ключової компетентності.....

2. З'ясовано проблему інтеграції в навчанні мистецьких дисциплін. Поняття «інтеграція» походить від латинського *integer* – «цілісний», що передбачає створення єдиного освітнього простору навчальних дисциплін. Інтеграція знань із різних навчальних дисциплін – одна з ефективних форм пізнання світу.

3. Визначено особливості побудови навчальних програм інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі.....

4. Здійснено експериментальну перевірку ефективних форм та методів формування мистецьких компетентностей у процесі навчання молодших школярів інтегрованого курсу «Мистецтво».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бап'юк Г.В. Нестандартні завдання з музики. *Початкова школа*. 2007. №12. с.34 – 36.
2. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2010. №1. С. 52-58.
3. Боблієнко О. П. Формування поліхудожньої компетентності майбутнього вчителя музики у процесі фахової підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 . Вінниця, 2013. 20 с.
4. Бурзанова В. В. Професійна компетентність музиканта-інструменталіста: зміст, структура, методи розвитку . *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Бердянськ, 2014. Вип. 1. С. 61–67.
5.

ДОДАТКИ

Додаток А

Запитання для учнів (виявлення інтересу до музичного мистецтва)

1. Чи подобається тобі слухати музику? Співати? Танцювати?
2. Яка музика тобі подобається?
3. Чи із задоволенням ти відвідуєш уроки музичного мистецтва?
4. Що тобі подобається на цих уроках?
5. Що тобі не подобається на уроках музичного мистецтва?
6. Чи слухаєш ти музику вдома?
7. Яку музику слухають твої батьки?
8. Чи подобається тобі самому створювати мелодії?
9. Чи хотів би ти грати на якомусь музичному інструменті?
10. Чи сильно б ти засмутився, якби музика зникла назавжди?